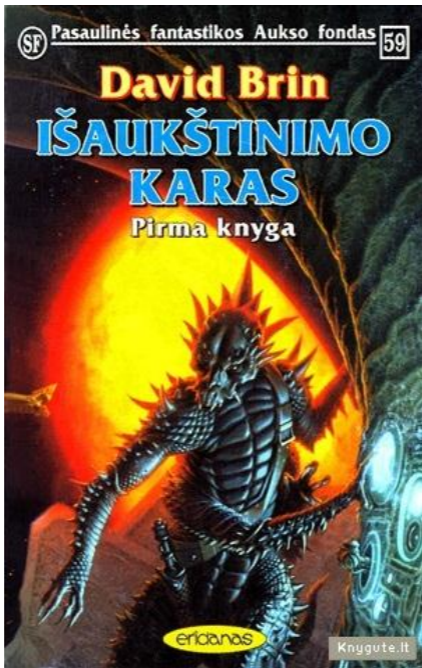

SF

Pasaulinės fantastikos Aukso fondas

59

David Brin
IŠAUKŠTINIMO
KARAS
Pirma knyga

David Brin
IŠAUKŠTINIMO KARAS,
PIRMA KNYGA

Mokslinis fantastinis romanas

Gartas - paslaptinga kosmoso toliuose
pasimetusi planeta, kurią iš Penkių
Galaktikų Civilizacijos nuomoja
žmonės bei jų klientai šimpanzės.
Tačiau galingasis gubru klanas nutaria
užgrobti šią planetą o paskui ir visas
galaktikas...

Iš anglų kalbos vertė ANITA KAPOČIŪTĖ

Serija "Pasaulinės fantastikos Aukso fondas"

59 tomas. Serija įkurta 1990 m.

David Brin - THE UPLIFT WAR

NewYork, Bantam.books, 1995

Copyright © by David Brin, 1987

Cover art copyright © by Michael Whelan, 1990

Vertimas į lietuvių kalbą © leidykla "Eridanas", 1996

Elektroninė versija © Knygute.lt, 2011

Skiriama Jane Goodall, Sarah Hardy bei visiems kitiems, kurie padeda mums mokytis suprasti.

Taip pat skiriama Dian Fossey, kuri mirė, kovodama už tai, kad gyvuotų grožis ir tobulybės siekimas.

TERMINŲ ŽODYNĖLIS IR PERSONAŽAI

Anglikas - kalba, kurią paprastai vartoja rasės, kilusios iš Žemės - žmonių, šimpanzių bei delfinų palikuonys.

Ataklena - timbrimių ambasadoriaus Utakaltingo duktė. Neregulariosios Garto armijos vadė.

Biblioteka - senovinė informacijos bei įvairių nuorodų saugykla. Viena svarbiausių Penkių Galaktikų bendruomenės pagrindo dalių.

Fibenas Bolgeris - neošimpanzė - ekologas ir kolonijinės milicijos leitenantas.

Bururaliai - paskutiniai iš ankstesnių rasių, kurioms buvo leista kolonizuoti Gartą. Ši neseniai išaukštintoji rasė regresavo ir vos nesunaikino visos planetos.

"Čiupikliai ir nykštys" - didieji ir mažieji neošimpanzės kojų pirštai, šiek tiek išlaikę gebėjimą sugriebti.

Geilet Džouns - šimė, Galaktikos Sociologijos ekspertė, turinti teisę į neribotą palikuonių skaičių ("baltąją kortelę"). Miestiečių sukilimo vadė.

"Femė" - angliko terminas, reiškiantis moteriškos lyties žmogų.

Galaktai - kosminės kelionės įvaldžiusios vyresniosios rasės, vadovaujančios Penkių Galaktikų bendruomenei. Dauguma jų yra patrunuojančios" rasės ir dalyvauja senovinėje Išaukštinimo tradicijoje.

Gartietis - legendinis Garto čiabuvis - stambus gyvūnas, išgyvenęs po bururalių holokausto.

Gubru - pseudosparnuočių Galaktų rasė, priešiška žemiečiams.

Ifhi - "Begalybė", kitaip - Ponia Sėkmė.

Išaukštinimas - nuo neatmenamų laikų besitęsiantis procesas, - kurio metu kosminės kelionės įvaldžiusios vyresniosios rasės lavina jaunas rases ir veislinės atrankos bei genų inžinerijos būdu padeda joms įsilieti į Galaktikų kultūrą. Vėliau "klientų" rasės tarnauja savo "globėjams" tam tikrą sutartyje numatytą laiką, kol gražina šią skolą. Galaktų rasės statusą iš dalies ir apsprendžia jos buvusiųjų globėjų genealogija bei jos išaukštintųjų klientų sąrašas.

Kaultas - tenanių ambasadorius Garte.

Lidija Mak Kju - Žemiečių Jūrų pėstininkų

karininkė.

Matikluana - velionė Ataklenos motina.

"Meilas" - angliko terminas, reiškiantis vyriškos lyties žmogų.

Nahaliai - buvusioji bururalių patronuojanti rasė, brangiai sumokėjusi už savo klientų nusikaltimus.

Megana Onigl - Planetų Koordinatorė Garte, perduotame kurti Žemės koloniją.

Robertas Oniglas - Garto Kolonijinės Milicijos pajėgų kapitonas, Planetų Koordinatorės sūnus.

Pan argonostes - rūšinis neošimpanzių, išaukštinamosios klientų rasės pavadinimas.

Majoras Pratakultornas - Žemiečių Jūrų pėstininkų karininkas.

"Ser" - pagarbus kreipinys į vyresnį amžiumi ar rangu žemietį, tiek į vyrą, tiek į moterį.

Silvija - moteriškos lyties neošimpanzė, "žalioji kortelė".

Sinčiai - viena nedaugelio Galaktų rasių, atvirai draugiškų Žemei.

Siuzerenas - vienas iš trijų gubru invazijos vadų; kiekvienas iš trijų yra atsakingas už savo sritį: Teisingumą, Valdymą bei Armiją. Visą gubru politiką apsprendžia trijų siuzerenų kon-

sensusas. Siuzerenas taip pat yra kandidatas į karališkąjį luomą ir turi teisę įgauti lytį.

Soro - viena vyresniųjų Galaktų rasių, priešiška Žemei.

"Senas" - angliko terminas, reiškiantis vyriškos lyties neošimpanzę.

"Simė" - angliko terminas, reiškiantis moteriškos lyties neošimpanzę.

"Simis" - angliko terminas, reiškiantis klientų rasės - neošimpanzių - atstovą (tiek vyriškos, tiek moteriškos lyties).

Tandu - kosmoso keliautojų Galaktų rasė, pasižyminti bauginančiu godumu bei priešišku Žemei.

Tenaniai - viena fanatiškųjų Galaktų rasių, įtraukta į dabartinę krizę, visiškai stokojanti humoro jausmo, bet garsėjanti garbingumu.

Timbriniai - Galaktai, garsėjantys savo sugebėjimu prisitaikyti ir ypatingu kandumu bei humoro jausmu. Žemiečių draugai ir sąjungininkai.

Tursiops amicus - rūšinis išaukštinamosios neodelfinų rasės pavadinimas.

Utakaltingas - timbrinių ambasadorius Gar-to kolonijoje.

"Vilkiūkščiai" - atstovai rasės, sugebėjusios

savarankiškai, be jokių globėjų pagalbos, išskristi į kosmosą.

"Žybsnis" - erdvėlaivis, pilotuojamas delfinų įgulos, padaręs ypač svarbų atradimą tolimoje kosminėje erdvėje, kitame Galaktikos pakraštyje nei Gargas. Šio atradimo pasekmė ir buvo dabartinė krizė.

"Žmogus" - angliko terminas, reiškiantis Žemės žmogų, tiek vyrą, tiek moterį.

TIMBRIMIŲ ŽODŽIAI IR GLIFAI

fornell - netikrumo, abejonės glifas

fsu'usturatu - užuojautą išreiškiančio linksmumo glifas

gir-transformacija - hormonų bei fermentų srautas, kurio dėka timbriniai gali greitai pakeisti savo fiziologiją, tiesa, tai jiems atsieina ne dykai

k'chu-non - šiuo žodžiu timbriniai vadina globėjų neturinčius "vilkiūkščius"

k'chu-non krann - "vilkiūkščių" armija

kenavimas - glifų bei empatijos bangų jūtimas.

kiniwullun - atpažinimo glifas, "ką daro berniukai"

kuhunnagarra - glifas, išreiškiantis atidėjimą to, kas šiuo metu neišsprendžiama

la'fstun - suartėjimas poromis

i'uf'tsaka - glifas, išreiškiantis panieką Vi-satai, **lurrunanu** - prasiskverbimo glifas, skirtas sukelti kam nors įtarimą.

nahakieri - gilus empatijos (įsijautimo) lygis, kuriame timbriniai kartais gali pajusti tuos, kuriuos myli.

nuturunau - glifas, padedantis atidėti ar susilpninti gir reakciją.

palank - gūžtelėjimas pečiaus.

rittis - glifas, išreiškiantis užuojautą vaikams.

sirtunu - atodūsis, sužlugus viltims.

siulff-kuonn - išankstinė grubios, storžieviškos išdaigos nuojauta.

siulff-tha - džiaugsmas, išsprendus galvosūkį

s'ustru'hun - vaikas, gavęs iš tėvų tai, ko jam reikia

š'cha'kuon - veidrodis, parodantis kitiems, kaip jie atrodo iš išorės.

tyv'nus - bendravimo bergždumas.

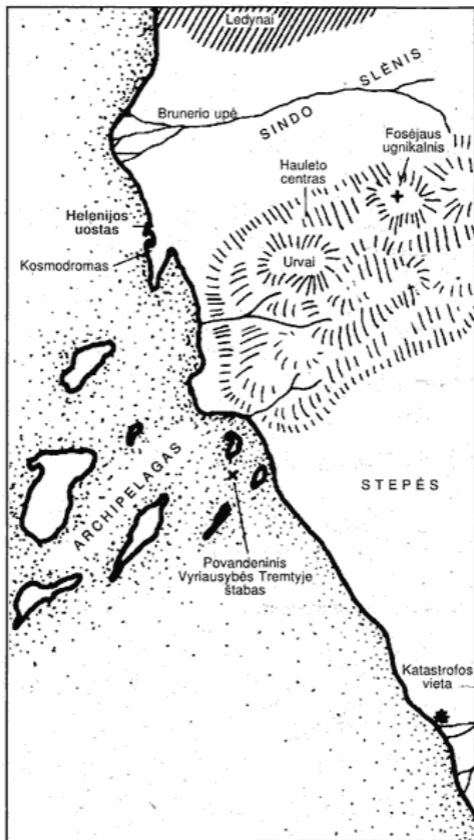
totanu - baimės paakintas atsitraukimas iš realybės.

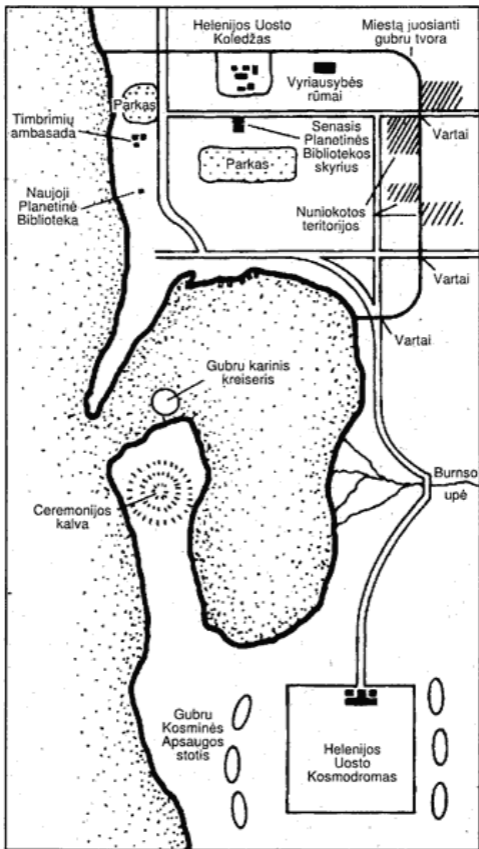
tu'fluk - neįvertintas pokštas.

tutsunukann - glifas, išreiškiantis laukimą kažko siaubingo

usunltlan - apsauginis tinklas, artimai bendraujant su kuo nors svetimu.

zunour-tzun - glifas, išreiškiantis, kiek daug dar reikia patirti.

PRELIUDIJA

Kaip keista, kad toks nedidelis, nežymus pasaulėlis gali ūmai įgyti tokią milžinišką reikšmę.

Tarp Sostinės bokštų riaumote riaumojo gaušybė transporto priemonių kaip tik priešais uždarą krištolo kupolą - vyriausybinį palankiną. Tačiau jo vidun neprasiskverbė nė menkiausias garselis, niekas netrikdė Kainų ir Apdairumo valdininko ramybės. Tasai buvo visiškai susitelkęs į holografinį mažytės planetos atvaizdą, lėtai besisukantį pūkais padengtos rankos atstumu. Valdininkas atidžiai žvelgė į žydrų jūrų platybes, kol pasirodė tviskantis it brangakmenių vėrinys salelių spiečius, blykčiojantis nematomos iš čia žvaigždės šviesoje.

"Jeigu aš būčiau vienas dievų, apie kuriuos byloja "vilkiūkščių" legendos..." - užsisvajojęs valdininkas. Plunksnos tojo sparnų galiukuose sutrūkčiojo. Regis, pakaktų tik ištiesti nagus ir stverti...

Na, ne. Ši absurdiška mintis rodo tik tai, kad valdininkas pernelyg ilgai ir kruopščiai studijavo priešą. Beprotiškas žemiečių požiūris į kai kuriuos dalykus pasirodė besąs tikras užkratas

to smegenims.

Netoliese tylutėliai brazdėjo pora pūkuotų padėjų, jie valė valdininko plunksnas ir tviskantį torką, ruošdami tą būsimam susitikimui. Valdininkas nekrepė į juos jokio dėmesio. Orlekiai ir skraidančiosios baržos pasklido į šalis, gausybė transporto priemonių tirpte ištirpo, vos jas nutvieskė galingas vyriausybės ekipažo žibintas. Tokia pagarba paprastai būdavo rodoma tikrai karališkosios šeimos nariams, tačiau palankine niekas šito net nepastebėjo, masyvus valdininko snapas tebemaksojo nukreiptas į hologramą.

Gartas. Jau šitiek kartų tapęs auka.

Rusvų žemynų apybraižas bei seklias žydras jūras vietomis dengė tumulai audros debesų - iš pažiūros jie atrodė balti ir minkštučiai it gubru plunksnos. Švieselės blykčiojo tik vienoje salų grandinėje ir viename vieninteliame taške didžiausiojo žemyno pakraštyje - tik ten buvo keletas nedidelių miestų. Visur kitur planeta atrodė nepalytėta, tik retkarčiais ją nutviekisdavo žaibų zigagai.

Kodinių simbolių eilutės atskleidė kur kas niūresnę tiesą: Gartas - skurdi, nualinta planeta, ir gerokai pavojinga....